

Bruk av belønning til barn på sykehus

- erfaringer fra barnesykepleiere

Lisa Marigård Borge^{1,2}, Edel Jannecke Svendsen^{1,3}

¹Oslo Metropolitan University, Fakultet for helsevitenskap, Insitutt for sykepleie og helsefremmende arbeid

²Kirurgisk avdeling for barn, Klinikk for kirurgi og spesialisert medisin, Oslo University Hospital

³Avdeling for forskning, Sunnås sykehus, Nesodden

✉: limabo@ous-hf.no

Introduksjon

Til tross for at bruk av belønning til barn på sykehus er en utbredt praksis, er det lite forskning eller dokumentert kunnskap om dette. Det er heller ingen prosedyrer på hvordan denne praksisen burde utføres til det beste for barnet.

Hensikten med denne studien var å utforske og beskrive dagens praksis i bruk av belønning til barn på sykehus, slik at denne kunnskapen kan brukes til å reflektere over god praksis til det beste for barnet.

På bakgrunn av hensikten ble følgende forskningsspørsmål utviklet:

- Hvilken belønningspraksis benyttes av sykepleiere til barn på sykehus?
- Hvilken kunnskap benytter sykepleieren i bruk av premier til barn på sykehus?
- Hva er sykepleierens erfaringer, opplevelser, motiver og holdninger relatert til belønning?

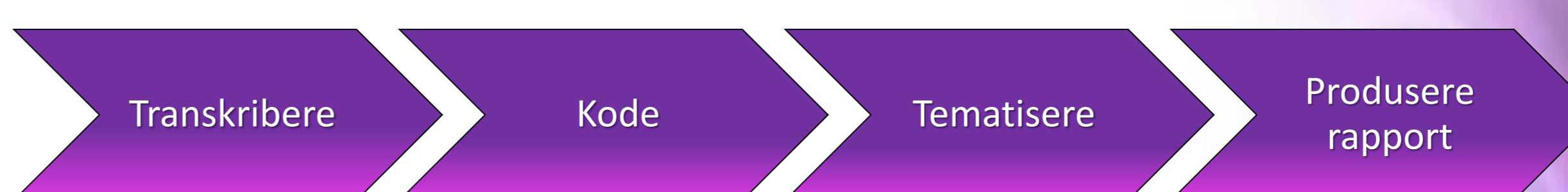
Metode

Det ble gjennomført et kvalitativ studie. Fjorten sykepleiere og barnesykepleiere fra fire ulike barneavdelinger deltok på fire semi-strukturerte fokusgruppeintervjuer våren 2023.

Tabell 1: Deltagere og intervjulengde

Intervju nr.	Avdeling	Deltagere	Tid
1	Kirurgisk barneavdeling	4	54:41
2	Medisinsk barneavdeling	3	1:13:26
3	Kirurgisk dagavdeling for barn	4	1:06:46
4	Barnepoliklinikk	3	44:24

Datamateriale ble analysert med tematisk metode:

Resultater

FORSKJELLIGE TYPER BELØNNING

- **Materielle belønninger - Premier**
Ofte små leker som dyrefigurer, sprettballer og lekebiler, eller is. Type premie ble individuelt vurdert for hvert barn. Viktig at avdelingene har et variert utvalg.
- **Ikke-materielle belønninger**
Verbal belønning i form av ros og skryt. Belønne med fordeler, som fritid, for eksempel: gå på lekerommet eller få pause fra sykepleiere.

MOTIVER FOR BRUK AV BELØNNING

- **Belønninger bedrer barns opplevelse på sykehus**
Gir barna et godt forhold til sykehus og helsepersonell og de gruer seg ikke like mye til neste gang. Belønning fjerner fokuset fra det som er vanskelig.
- **Premier er brukt til motivasjon og avledning**
Hjelpe barnet å gjennomføre prosedyrer, unngå bruk av tvang og sederende medisiner.
- **Sykepleiere bruker belønning for å føle seg bedre selv**
Sykepleiere har dårlig samvittighet for å ha påført barnet smerte eller frykt, og ønsker å gjøre det godt igjen.

BELØNNINGSPRAKSISEN

- **Belønningspraksisen er erfaringsbasert**
Basert på sykepleierens individuelle erfaringer og observasjoner av hva andre sykepleiere gjør. Det innebar også komplekse vurdering for bruk av belønning individuelt for hvert barn i hver situasjon.
- **Belønninger ble brukt ved alle typer prosedyrer**
Som å ta medisiner, ta blodprøver eller mobilisering. Det var ikke prosedyren som bestemte om barnet skulle få premie, men hva det kostet barnet å gjøre det. Selv små ting kan være utfordrende for barn på sykehus.
- **Belønningspraksisen er tilpasset barnets erfaring og type innleggelse**
Premier er ofte mer nødvendig når barnet er «ny» på sykehuset og alt er nytt og skummelt. Poliklinikk og dagavdelinger brukte premier som en avslutning på dagen, mens sengeposter ofte brukte klistremerkeplakat.

UTFORDRINGER

- **Premier mister effekten når det blir overbrukt**
Spesielt hos barn som ligger lenge på sykehus mistet premien etter hvert sin motiverende effekt. Barn som er vandt med å forhandle om premier med foreldrene i hverdagen kan være vanskeligere å motivere.
- **Premier fungerer ikke når barnet er for redd**
Når barnet går ut av sitt toleransevindu er de ikke lenger mottakelige for premier eller avledning. Barnet må da ut av situasjonen og få lov til å samle seg.
- **Hvis barnet ikke gjennomfører prosedyren**
En vanskelig problemstilling hvis barnet er lovet en premie. Skal barnet få premie og skryt for å ha forsøkt, for å bidra til mestring? Men hvis man gir premie, vil den da miste sin motiverende effekt til senere?
- **Barnet burde ikke få for mange valg**
Når barnet fikk for mange valg fikk de ofte problemer med å velge. De fleste erfarte at det beste var om barnet fikk velge mellom 2 ting.

Konklusjon

Belønningspraksisen er omfattende og kompleks og må vurderes individuelt for hvert barn i hver situasjon. Det er viktig at sykepleiere har et bevisst forhold til hvordan de benytter belønninger til barn på sykehus. Sykepleieren bør alltid vurdere hensikten med belønningen, og hva belønningen vil bety for barnet. Både materielle og ikke-materielle belønninger bør være meningsfulle og gis til barnet for noe de har oppnådd og hatt kontroll over selv.

Sitat: «Når man tenker på hvor mye samfunnsøkonomi det ligger i å unngå traumer, og at barn har en mest mulig OK opplevelse med å være på sykehus. Premier er en viktig del av det. Det er veldig mye billigere med en lekebil enn det er med 10 timer hos BUP.»